

AkvaDesign AS
Havnegata 46
8900 BRØNNØYSUND

Saksbehandler: Aksnes/Skjetne
Telefon: 99691466/48124810
Seksjon: Kyst- og havbruksavdelingen
Vår referanse: 16/215
Deres referanse:
Vår dato: 30.06.2016
Deres dato:

Att: Anders Næss

AKVADESIGN AS - AVSLAG PÅ SØKNAD OM UTVIKLINGSTILLATELSER

1. Innledning

Fiskeridirektoratet viser til søknad fra AkvaDesign AS (heretter «AkvaDesign» eller «søker») om 10 utviklingstillatelser til akvakultur av laks, ørret og regnbueørret, datert 18. desember 2015. Vi viser også til supplerende opplysninger til søknaden, 15. januar 2016 og 7. mars 2016, samt møte 4. mai 2016.

2. Fiskeridirektoratets vedtak

Søknaden fra AkvaDesign AS om ti utviklingstillatelser til akvakultur av matfisk av laks, ørret og regnbueørret til utviklingsformål avslås.

3. Saksgang

AkvaDesign søkte 18. desember 2015 om ti utviklingstillatelser for utvikling av sitt konsept med kompakte lukkede anlegg.

15. januar 2016 oversendte søker supplerende opplysninger til søknaden.

Fiskeridirektoratet sendte ut foreløpig svar i saken 3. februar 2016.

7. mars 2016 oversendte søker ytterligere supplerende opplysninger til søknaden.

4. mai 2016 var det møte mellom Fiskeridirektoratet og AkvaDesign ved Fiskeridirektoratets hovedkontor.

4. Søknaden

4.1 Innledning

AkvaDesigns søknad om ti utviklingstillatelser tar sikte på å utvikle kompakte lukkede anlegg.

I følge søker vil konseptet kunne gi et avgjørende bidrag til en videre miljømessig vekst innen norsk lakseproduksjon. Det fremholdes videre at konseptet har en arealbesparende effekt ved at konseptene kan benyttes på lokaliteter som i dag normalt ikke ville blitt klarert for oppdrett med åpne merder.

4.2 Konseptet

Det omsøkte konseptet er en type semi-lukket anlegg i sjø med tett pose i stedet for not. Konseptet er en videreføring av søkers nåværende semi-lukkede produksjonsenheter. AkvaDesign er tildelt tre forskningstillatelser til utprøving av det nåværende konseptet, men er enda ikke kommet i drift på disse tillatelsene. Imidlertid opplyser søker at konseptet er i drift på Aquaculture Innovation AS sin forskningstillatelse og Bindalslaks AS sin grønne tillatelse.

Det omsøkte anlegget består ifølge søknaden av merder med en omkrets på 90 meter og en dybde på ca. 17 meter. Volumet er på 6000 m³, hvilket er en dobling av volum i forhold til søkers nåværende produksjonsenheter.

Produksjonsenhetene i det omsøkte konseptet består av lukkede, halvkuleformede poser. Flytekragen i betong består av åtte elementer som er koblet sammen. Innsiden av flytekragen utgjør en sirkel for posen og utsiden utgjør en åttekant slik at produksjonsenhetene kan sammenstilles til kompakte anlegg.

Det opplyses i søknaden at det er utviklet en ny løsning for innfesting av pose i flytekrage, som gjør at disse to komponentene vil kunne leve uavhengig av hverandre. Hver merd skal ha fire vannpumper som tar inn vann gjennom rør fra rundt 20 meters dyp. Innløpet i merden skal være like under vannoverflaten, mens avløpet skal være i bunnen av posen. Avløpet skal kunne ta ut partikulært utslipp i tillegg til å ta ut dødfisk. I stedet for rammefortøyning skal fortøyningslinen festes rett i flytekragen.

5. Rettslig grunnlag

Bestemmelser om utviklingstillatelser og hjemmel for tildeling finnes i FOR-2004-12-22 nr. 1798: forskrift om tillatelse til akvakultur med laks, ørret og regnbueørret (laksetildelingsforskriften) kapittel 5:

§ 22. Særlige formål

(..)

Akvakultur av matfisk til utvikling skal bidra til å utvikle teknologi som kommer akvakulturnæringen til gode.

§ 23. Generelle vilkår for tildeling og fornyelse

Fiskeridirektoratet kan gi tillatelse til og fornyelse av tillatelse til akvakultur av matfisk til særlige formål etter en faglig vurdering. (..)

§ 23b. Særskilte tildelingsvilkår for tillatelse til utvikling

Søker kan få tildelt tillatelse til akvakultur av matfisk til prosjekter som kan bidra til å utvikle teknologi som innebærer en betydelig innovasjon og betydelige investeringer. Formålet er å legge til rette for at ny kunnskap, eksisterende kunnskap fra forskning, eller praktisk erfaring kan brukes til å utvikle teknologi som kan bidra til å løse en eller flere av miljø- og arealutfordringene som akvakulturnæringen står overfor, blant annet ved konstruksjon av prototyper og testanlegg, industriell design, utstyrsinstallasjon og fullskala prøveproduksjon.

(..)

§ 28b. Maksimalt tillatt biomasse per tillatelse til særlige formål

Maksimalt tillatt biomasse per tillatelse fastsettes etter en konkret vurdering hvor det blant annet skal tas hensyn til søkers behov. (..)

(..)

Ved avgrensning av tillatelse til utvikling, skal det blant annet tas hensyn til hva som er nødvendig for å kunne gjennomføre prosjektet.

6. Fiskeridirektoratets vurdering

Avgjørelsen av om det skal innvilges utviklingstillatelse bygger, jamfør bestemmelsene gjengitt under punkt 5, på en skjønnsmessig, faglig vurdering. Det følger av retningslinjene for behandling av søknader om utviklingstillatelse¹ at det er opp til forvaltningens skjønn å vurdere prosjektet og om kriteriene for tildeling er oppfylt. Søker har ikke rettskrav på å få tildelt utviklingstillatelse selv om prosjektet innebærer betydelige investeringer og innovasjon.

Akvakultur av matfisk til utvikling skal bidra til å utvikle teknologi som kommer akvakulturnæringen til gode. Retningslinjene for behandling av søknader om utviklingstillatelse presiserer at det kun er utvikling av produksjonsteknologisk utstyr/installasjoner som kan falle innenfor ordningen.

¹ Retningslinje for behandling av søknader om utviklingstillatelse til oppdrett av laks, ørret og regnbueørret, Nærings- og fiskeridepartementet, 12.01.2016.

Søker kan få tildelt utviklingstillatelse til akvakultur av matfisk til prosjekter som kan bidra til å utvikle teknologi og som innebærer betydelig innovasjon og betydelige investeringer. I følge retningslinjene vil også hva som skal anses som betydelig innovasjon være en skjønsmessig vurdering. Forvaltningen vil ta utgangspunkt i definisjonen av hva som er utviklingsarbeid og vurdere om det konkrete prosjektet vil innebære tilstrekkelig innovasjon.

Retningslinjene viser til Statistisk sentralbyrå sin definisjon som definerer utviklingsarbeid som «...*systematisk virksomhet som anvender eksisterende kunnskap fra forskning eller praktisk erfaring, og som er rettet mot: å framstille nye eller vesentlig forbedrede materialer, produkter eller innretninger.*» Med utgangspunkt i denne definisjonen og presiseringen i retningslinjene vil den aktuelle innovasjonen når det gjelder ordningen med utviklingstillatelser være ny eller vesentlig forbedret produksjonsteknologi. Det stilles videre krav om at innovasjonen er «*betydelig*».

Hovedkriteriene for utviklingsarbeid er at det skal inneholde et nyhetselement og at det er knyttet en viss form for usikkerhet til resultatet. Fiskeridirektoratet må vurdere hvorvidt konseptet kan sammenlignes med eksisterende teknologi, hva som eventuelt er forskjellig fra nærmeste sammenligningsgrunnlag, og i hvilken grad dette påvirker usikkerheten i resultatet og innovasjonspotensialet.

Det omsøkte konseptet er et semi-lukket anlegg i sjø med tett pose i stedet for not. Som det fremgår av gjennomgangen av søknaden er konseptet en videreføring av søkers eksisterende semi-lukkede produksjonsenheter som per i dag er i drift på henholdsvis én forskningstillatelse og én grønn tillatelse. Etter Fiskeridirektoratets vurdering er forskjellen mellom det eksisterende og det omsøkte anlegget hovedsakelig at volumet dobles (fra 3000m³ til 6000m³) og at de omsøkte enhetene har en ny type flytekrage. I tillegg er posen festet til flytekragen på en ny måte og flere merder kan sammenstilles til kompakte anlegg ved at flytekragene festes sammen.

Også Nekton Havbruk AS («Nekton») og Ecomerden AS i samarbeid med Sulefisk AS har egne konsept med semi-lukkede anlegg med tett pose i stedet for not.

Nekton sitt konsept er en dobbelt-merd med lukket pose, hvor en mindre merd ligger innenfor en større merd.² Den store merden har notpose og fungerer som rømmingssikring. Den mindre merden har en lukket pose og representerer selve oppdrettsvolumet. I dette konseptet tilføres det også vann inn i oppdrettsvolumet ved at det pumpes opp vann fra dypere vannlag gjennom rør. Et portabelt, automatisk dødfisksystem brukes for å fjerne dødfisk.

² <http://smoltproduksjon.no/Bilder/TidlKonf%202014/Speed%20Svein%20Martinsen%20HDN%20bag.pdf>

Ecomerden AS og Sulefisk AS sin Ecomerd³ er i drift gjennom Sulefisk AS sin grønne tillatelse. Ecomerden er en produksjonsenhet på 5000 m³ og har en flytekrage i stål. Ecomerden har flere likhetstrekk med det omsøkte anlegget. Flytekragen er i likhet med den omsøkte merden åttekantet på utsiden og sirkulær på innsiden for å skape rom for posen. Videre har den også fire pumper som tar inn vann fra dyp større enn 20 meter og partikkelfelle i bunn av enheten for utskillelse av slam. Ecomerden er i likhet med den omsøkte merdteknologien fortøyd direkte i flytekragen. Grovt sett skiller de omsøkte produksjonsenhetene seg fra Ecomerden ved å ha en annen utforming av posen, at Ecomerden har not inne i posen i stedet for å ha en not på utsiden av posen for rømmingssikring, at Ecomerden har dødfiskhåv i noten, flytekragens materiale, vannets innløpssystem og at Ecomerden tilsynelatende ikke er tilrettelagt for sammenstilling med flere like enheter.

I tillegg til utvikling av det semi-lukkede anlegget omtales også utvikling av arbeidslektere, fôrbaser og slambehandlingsanlegg som en del av konseptet i søknaden. Det er imidlertid ikke gitt noen beskrivelse eller dokumentasjon som gjør det mulig å vurdere hvorvidt disse elementene kan bidra til at det omsøkte konseptet oppfyller forskriftskravene.

Etter Fiskeridirektoratets vurdering innebærer det omsøkte konseptet enkelte nyhetslementer og en viss usikkerhet. Direktoratet finner det likevel ikke godtgjort at konseptet innebærer noen vesentlig forbedring i forhold til de tre konseptene som er gjennomgått ovenfor.

AkvaDesign har vært utstyrsleverandør til næringen i lengre tid, og har i denne perioden blant annet utviklet det nevnte semi-lukkede konseptet som er forgjengeren til det omsøkte. Fiskeridirektoratet kan ikke se at det omsøkte konseptet representerer noe mer enn en naturlig videreutvikling av den eksisterende utstyrslinjen.

Fiskeridirektoratet har etter dette kommet til at det omsøkte konseptet ikke medfører utvikling av teknologi som innebærer «betydelig innovasjon». Da dette er et vilkår for tildeling av utviklingstillatelser, jf. laksetildelingsforskriften § 23b, er direktoratet kommet til at søknaden må avslås.

Fiskeridirektoratet finner ikke grunn til å drøfte hvorvidt de øvrige tildelingsvilkårene er oppfylt. Vi vil likevel knytte noen kommentarer til enkelte av søkers øvrige anførsler.

AkvaDesign er som nevnt tildelt tre forskningstillatelser til utprøving av sitt eksisterende semi-lukkede konsept. Disse tillatelsene har ennå ikke kommet i drift.

³ <http://www.ecomerden.no/>

I følge retningslinjene for behandling av søknader om utviklingstillatelse er noe av formålet med utviklingstillatelse å bygge bro mellom de ulike fasene i et prosjekt. I tråd med dette uttales det at «[u]tviklingstillatelse kan bidra til å ta prosjekter videre fra forskningsfasen og over i utviklingsfasen frem mot en kommersialisering av den teknologiske løsningen.» Etter det opplyste er AkvaDesign sin eksisterende teknologi, i tillegg til å være i drift på en forskningstillatelse, leid ut til Bindalslaks og i drift på deres kommersielle grønne tillatelse. Også Ecomerden, som har en lignende utforming som det omsøkte anlegget, er i drift på en kommersiell grønn tillatelse. Det er således ikke snakk om å ta et prosjekt videre fra forskningsfasen og over i utviklingsfasen. Det omsøkte konseptet innebærer ikke utvikling av teknologi som gir et tilstrekkelig innovasjonsløft i forhold til de eksisterende konseptene.

I følge søker vil det ikke være mulig å finansiere forskningsprosjektet uten at selskapet også blir tildelt utviklingstillatelse. Det følger av retningslinjene for tildeling av utviklingstillatelse at ordningen omfatter de store prosjektene som næringen selv ikke vil ta risikoen ved å realisere uten at staten bidrar ved tildeling av utviklingstillatelse. At AkvaDesign ikke makter å finansiere det forskningsprosjektet som det er blitt søkt om og innvilget forskningstillatelse til, er imidlertid et forhold selskapet selv må bære risikoen for. Dette er ikke et moment som blir tillagt vekt i vurderingen av om det skal tildeles utviklingstillatelse.

7. Klagerett

Vedtaket kan påklages, jf. forvaltningsloven § 28, se vedlagt orientering (./.)

Med hilsen

Henrik Hareide
Fung.direktør

Anne B. Osland
Seksjonssjef

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten underskrift

Mottakerliste:

AkvaDesign AS

Havnegata 46

8900

BRØNNØYSUND

Vedlegg

Klageskjema AkvaDesign AS